SVOBODA · СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY · УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 237. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 12, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ГРУДНЯ 1990 Ч. 237. РІК XCVII

СТАН ЗДОРОВ'Я С. ХМАРИ ПОГІРШИВСЯ

Київ (УНІАР, УПА). — Тут у неділю, 9-го грудня, на п'ятитисячному мітингу біля республіканського стадіону народний депутат України Віктор Бедь повідомив, що, довідавшись про намір мітинґуючих іти з пікетами до Лук'янівської тюрми, працівники управління внутрішніх справ вислали до тюрми 36 міліціянтів з водометами для розгону пікету. В. Бедь закликав громадян утриматися від пікетування тюрми, щоби не загострювати ситуацію і не давати приводу для введення надзвичайного стану.

Промовці повідомили про численні випадки наступу реакційних сил та про скупчення загонів міліції особливого призначення в різних місцях.

В той день у Києві відбулося також пікетування Київського зоопарку, організоване активістами Партії Зелених України та Української Студентської Спілки. Учасники пікетування підтримали двогодинний попереджувальний страйк працівників зоопарку, які намагаються привернути увагу громадськости до важкого становища тварин, яким різко зменшили фонди на харчування, а умови праці і заробітна платня працівників зоопарку також жалюгідна.

У п'ятницю, 7-го грудня, відбулося спеціяльне засідання сесії Верховної Ради України, де голова Народної Ради Ігор Юхновський запропонував проєкт постанови про скасування рішення Верховної Ради щодо дозволу на арешт С. Хмари. Комуністична більшість проголосувала проти цього проєкту, відкинувши пропозицію вирішити питання С. Хмари.

Депутати з Народної Ради постійно радять С. Хмарі припинити голодівку, оскільки стан його здоров'я погіршився. Після настійних вимог С. Хмари і тривалих переговорів з тюремними начальниками, священикові УГКЦ о. Ярославу Лесіву дозволили відвідати ув'язненого народного депутата. Побачення тривало одну годину. Після побачення священик повідомив, що стан здоров'я С. Хмари різко погіршився, але припинити голодівку він відмовився.

У суботу, 8-го грудня, персонал Червоноградської стоматологічної лікарні оголосив одноденну голодівку протесту з вимогою звільнення з ув'язнення С. Хмари.

УКРАЇНА І ЛИТВА ПІДПИСАЛИ УГОДУ

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 7-го грудня, підписано міжнародну угоду про економічну і культурну співпрацю між Україною та Литвою на 1991-95 роки. Угоду підписали прем'єр-міністер Литви Казімєра Прунскене та голова Ради Міністрів України Вітольд Фокін.

Подібні угоди уряд України підписав з урядами Росії, Білорусії, Естонії, Латвії, Туркменії.

Львівська газета „Ратуша", опублікувала документ, згідно з яким союзний уряд здійснював взаємні постанови між Україною і Росією на 1990 рік. З документу видно, що Росія постачає в Україну переважну більшість ґазу і нафтових продуктів, тобто близько 52 міл. тонн нафти і зконденсованого ґазу майже 100 біл кубометрів.

Д[illegible]лі по 23-ох пунктах документу Україна забезпечує Росію товарами народного вжитку, тобто сільсько-господарськими продуктами, швейними виробами та багатьма іншими товарами, яких так потребує сама Україна.

ЖОРСТОКО ВБИТО УКРАЇНСЬКОГО ВОЯКА

Львів (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 7-го грудня, відбувся похорон вояка Юрія Біяна, який загинув у Намангані під час військової служби. Тіло ще одного вояка привез з Воронізької области. У медичному записнику подано, що вояк отруївся самогоном. Коли труну відчинили, то виявили, що тіло його вкрите синяками від побиття, а на грудях вирізано тризуб.

Київська військова округа отримала наказ з Москви, підписаний генералом Варенніковим, у якому сказано: „Взяти під військову охорону совєтські пам'ятники там, де цього вимагає ситуація; розпочати конкретні дії по зруйнуванню пам'ятників фашистам та їхнім наймитам, у тому числі Степанові Бандері, бійцям УПА і січовим стрільцям. Ці дії проводити спільно з силами міністерства внутрішніх справ, не допускаючи присутности цивільного населення".

Амбасадор СССР просить Францію про допомогу

Париж. — Амбасадор СССР до Франції Юрій В. Дубінін, не виступаючи ніколи перед тим в ролі жебрака, почувався ніяково коли мусів відповідати на численні запити кореспондентів.

Але доручення кремлівських керівників є дорученням і він, в товаристві двох своїх дорадників, передав прохання з листою запотребувань французькому урядові, підкреслюючи при тому трагічний стан економіки і термінове запотребування на харчові продукти. „Наш уряд робить усі можливі заходи, щоб поліпшити ситуацію і не допустити до голоду в зимово-весняних місяцях", — заявив Ю. Дубінін, але все одно йому було прикро признатися, що валиться ціла комуністична політична й економічна структура, яку вони сяк-так втримували за застійних режимів при допомозі терору, здирства, низького життєвого рівня населення.

Ю. Дубінін, перебуваючи довго на Заході, знає про це все, але йому не можна сказати правди і тому він зачаровував журналістів на пресовій конференції пропаґандивними словами про „тимчасовий і переходовий період" труднощів і про потребу допомогти заприязнених з СССР країн.

Чого потребує СССР, — запитували Дубініна і його помічників кореспонденти, — знаючи, що в Совєтському Союзі немає дослівно нічого крім нуклеарної зброї і зброї взагалі та мільйонів партійних паразитів, які стараються в першу чергу забезпечити себе, армію, КҐБ, міліцію і спеціяльні частини. Дубінін хоче харчів, медикаментів і медичної апаратури, спорошкованого молока, кухонної оливи, масла, маргарини, муки, макаронів, консервових харчів, зокрема риби і м'яса, овочів, прального порошку і мила, дитячих харчів та інших товарів першої потреби. Дорадник Дубініна, Влaдімір Федоровський подав кореспондентам також число конта в Паризькому банку, на яке можна висилати також грошеві дотації призначені на закуп харчів за кордоном.

Запитаний журналістами, чи його країну можна тепер зарахувати до країн Третього світу, яка не здібна прогодувати власного населення, Дубінін з обуренням відповів, що наша система одна з кращих, її не можна вважати збанкрутованою, а допомогу Заходу ми використовуємо для закріплення ідей про нову Европу. Очевидно, на залі ледве чи був хоч один журналіст, який повірив у примітивне і пропаґандивне вияснення совєтського амбасадора.

Крім Парижу, совєтські представники вручили в Брюсселі екзекутивному директорові Европейської економічної спільноти Джекові Дельоресові цілу листу запотребувань з надією, що згадане економічне об'єднання забезпечить принаймні партократію і їхні родини, бо, як заявив один з коментаторів, ледве чи у світі є така сила, яка могла б нагодувати цілий СССР.

Щоб ще раз обдурити західній світ і витягнути від капіталістів більйони долярів, кремлівські лідери зачаровують їх масненькими словами про „справедливий розподіл" харчів, „творення урядових комісій", на місцях, „урядові заходи" для рятування населення. Чи все це врятує струхнілу комуно-московську імперію, покаже майбутнє, — кажуть західньоевропейські розважні політичні спостерігачі.

ДЖ. БЕЙКЕР І Е. ШЕВАРДНАДЗЕ ПЕРЕГОВОРЮЮТЬ В ҐЮСТОНІ

Ґюстон, Тексас. — Державний секретар З'єднаних Стейтів Америки Джеймс Бейкер і міністер закордонних справ Совєтського Союзу Едуард А. Шеварднадзе розпочали у понеділок, 10-го грудня формальні переговори у справі зменшення стратеґічної нуклеарної зброї. Договір, над яким працюють дипломати і спеціялісти вже від 1982 року, передбачає тепер скорочення на 30 відсотків стратеґічних бомбовиків і ракет вистрілюваних з підводних човнів.

Трудність переговорів і евентуального підписання договору у справі стратеґічної зброї полягає в тому, що ані ЗСА, ані СССР не хочуть погодитися на докладну контролю арсеналів нуклеарної зброї, тобто не можуть погодитися на те, у якій формі повинна відбуватися контроля виїздами спеціяльних комісій на місця продукції і складів стратеґічної зброї, чи тільки при допомозі розвідчих сателітів. Очевидно, Уряд ЗСА виступає за те, щоб комісії, назначені обидвома урядами, мали право кожночасно перевіряти воєнну індустрію і склади, СССР натомість виступає за загальникову конторлю.

„Перед нами ще багато справ до полагодження", — заявив Шеварднадзе кореспондентам, відповідаючи на їхні питання. „Ми не очікуємо, що такі важні справи будуть рішені тут, в Ґюстоні", — заявив кореспондентові Ассошієйтед Пресс один із близьких співробітників Дж. Бейкера.

Раніше передбачалось, що чергова зустріч президента Джорджа Буша з президентом СССР Міхаїлом Ґорбачовим відбудеться в січні наступного року. У Вашінґтоні вже навіть плянували поїздку Президента до Москви на половину січня. Але тепер, коли Уряд ЗСА ставить передумову, що на цій зустрічі мають бути підписані документи договору про зменшення стратеґічної зброї, поїздку Дж. Буша пересунули на пізнішу дату.

Під час пресової конференції кореспонденти, засипали Е. Шеварднадзе питаннями у справі совєтської економіки і системи взагалі, яка знаходиться на краю пропасти. Шеварднадзе перший раз виразно і недвозначно підтвердив, що СССР переживає тепер прикрі часи економічних труднощів і має деякі труднощі іншого характеру, які частинно можна буде розв'язати при допомозі поліпшення економічного стану і підвищення життєвого рівня населення. Дорадники Шеварднадзе додали, що СССР не відмовиться також від допомоги ЗСА. Тут частинно втрутився, як то кажуть „у не свою справу" Дж. Бейкер і заявив, правдоподібно без консультації з Президентом, що Америка готова дати більшу економічну допомогу для СССР. У Вашінґтоні говориться навіть про зняття поправки до закону Джексона-Ваніка, який забороняє надання для СССР спеціяльного статутус в торговельних справах. Навіть сам президент Дж. Буш заявив через свого пресового секретаря Білого Дому Марлина Фицвотера, що СССР, мовляв, заслужив собі на це не тільки злібералізованою еміґраційною політикою, але співпрацею з ЗСА у справі розв'язки близькосхідного конфлікту. Одним словом, — кажуть політичні спостерігачі, — відплата Вашінґтону для Москви і Пекіну за антиіракську резолюцію в Раді Безпеки ООН іде повним ходом.

У зв'язку з цим, що Шеварднадзе перший раз офіційно попросив ЗСА про економічну допомогу, треба очікувати змін у Вашінґтоні у відношенні до Москви по лінії внутрішньої і зовнішньої політики. Це буде ще один зашморг для поневолених Москвою народів, — кажуть представники балтійських еміґраційних кіл.

В Каліфорнії помер актор Майк Мазуркі

Ґлендейл, Каліф. — Пресове аґентство ЮПІ повідомило, що в неділю, 9-го грудня 1990 року, в місцевому адвентистському шпиталі помер на 82-му році життя відомий, спочатку як борець, а потім актор, який виступав у багатьох фільмах в 1940-их і 50-их роках Майк Мазуркі. Причиною його смерти подають хворобу серця. В 1930-их роках Мазуркі об'їхав майже усі більші місцевості З'єднаних Стейтів Америки, як професійний борець і у процесі свого зайняття був відкритий аґентами фільмової індустрії.

М. Мазуркі

Почавши від 1941 року, М. Мазуркі зіграв першу успішну ролю у фільмі і від того часу, змінивши професію, він виступав в різних ролях у 150 фільмах.

М. Мазуркі народився в українській родині коваля і своєю тяжкою працею добився особистих і професійних успіхів. При оказійних відвідинах своєї матері в стейті Ню Йорк, приїздив на Союзівку.

СВ. МИКОЛАЙ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Тут в суботу, 15-го грудня, о год. 2-ій по полудні до Пластової Домівки, 142 Друга авеню, на відвідини загостить св. о. Миколай. Небесна канцелярія буде відкрита від год. 11-ої ранку. Цього ж дня від год. 1-ої до 3-ої по полудні там же відбудеться пластовий різдвяний ярмарок.

І. Гречко виступить на Лонґ Айленді

Гемстед, Н. Й. — З місцевої парафії св. Володимира Великого повідомляють, що церковний діяч з України Іван Гречко, голова Комісії Свободи Сумління, який тепер відвідує ЗСА з рядом доповідей по різних громадах, погодився також мати доповідь для української громади на Лонґ Айленді.

Доповідь відбудеться в понеділок, 17-го грудня, о год. 7-ій вечора в приміщенні Парафіяльного Центру в Юніондейлі, вул. Юніондейл ч. 226. Тема доповіді І. Гречка — „Сучасне положення Греко-Католицької Церкви в Україні". Зустріч з цим визначним діячем спонзорує парафія української католицької церкви св. Володимира Великого і відділ Українського Патріярхального Т-ва в Гемпстеді. За інформаціями слід телефонувати на число (516) 481-7717.

Чехо-Словаччина приймає втікачів зі Східньої Европи

Прага. — Чехо-словацький уряд повідомив, що готовий прийняти 12,000 втікачів зі Совєтського Союзу та інших країн Східньої Европи. У листопаді чехословацький парлямент прийняв закон, на підставі якого політичного притулку в країні можуть просити люди, здатні представити докази того, що на батьківщині вони зазнавали переслідування з національних, політичних або релігійних мотивів.

Згідно з новим законом, заяви про надання політичного притулку будуть розглядатися не пізніше 90 днів з дня подання.

Нині в Чехо-Словаччині у спеціяльному таборі перебуває 995 втікачів, переважно з Румунії. Табір розрахований на 3,000 осіб. Втікачі в очікуванні рішення своєї долі можуть мати дах над головою, харчування і вивчати мову під керівництвом досвідчених викладачів. Табір буде приймати чотири потоки втікачів на рік, звідки і виведена його пропускна здатність. Однак очікують, що кількість втікачів значно перевищить 12,000 в рік, коли Совєтський Союз полегшить процедуру виїзду своїх громадян з країни. Раніше вважалося, що Совєтський Союз відкриє кордони з Чехо-Словаччиною від 1-го січня 1991 року. Однак ця дата була перенесена на пізніший термін.

Чехо-Словаччина має 120-кілометровий кордон зі Совєтським Союзом, значно коротший, ніж з Польщею і Мадярщиною, яких, мабуть, також захопить хвиля совєтської еміґрації. Однак Чехо-Словаччина прийме найбільшу їх кількість, що, на думку кореспондента АП в першу чергу зв'язано з мовною проблемою, бо втікачі з Совєтського Союзу віддадуть перевагу слов'янським — чеській і словацькій — мовам.

ПАНЕЛЬ В НТШ

Ню Йорк. — Заходами Наукового Товариства ім. Шевченка тут в суботу, 15-го грудня, о год. 6-ій вечора, відбудеться дискусія - панель на тему „НТШ та українська наука у діяспорі і в Україні". Участь у панелі беруть: Олекса Біланюк, Василь Маркусь, Ярослав Падох, Володимир Рак, Олег Романів, голова НТШ у Львові та Леонід Рудницький. Імпреза відбудеться в домі НТШ, 63 Четверта аве., між 9-ою і 10-ою вулицями.

Підготовляють поворот Владики М. І. Любачівського до Львова

Рим. — У середу, 5-го ґрудня, Патріярх і Кардинал Мирослав Іван Любачівський назначив перших членів Підготовчої комісії, відповідальної за плянування та переведення його повороту до Львова 30-го березня 1991 року. Інших членів цієї Підготовчої комісії проголошуватимуть в міру їхнього найменування.

Досі членами цієї комісії назначено: о. шамб. Івана Дацька, канцлера Львівської Архиепархії та секретаря Кардинала Любачівського, який буде відповідати за цілість Підготовчої комісії; о. Ярослава Чухнія, пароха Преображенської церкви у Львові та диякона Львівської Архиепархії; О. Чухній відповідатиме за місцеву Підготовчу комісію; отці Андрій Онуферко та Рафаїл Торконяк відповідатимуть за координацію цілості літургійних відправ; Володимир Луців відповідатиме за плянування святкувань; Соня Глутковська буде відповідати за всі спілкування зі засобами масової інформації; Мирослав Ціздин і Богдан Трояновський координуватимуть техніку засобів зв'язку та автоматизації Львівської архиепархіяльної канцелярії; Марта Федорів, власник подорожнього бюра „Браво інтернешенал", була назначена на координатора паломницьких прогульок.

Під час зустрічі у Львові (зліва): В. Луців, о. д-р І. Дацько, Владика М. Стернюк, С. Глутковська, М. Федорів і М. Ціздин.

Члени Підготовчої комісії перебували у Львові від 22-го листопада до 6-го грудня, де відбули підготовчі конференції з Архиєпископом Володимиром Стернюком. Відбулися також зустрічі з Українськими католицькими громадами у Тернополі, Дрогобичі та Івано-Франківському, а також заплянована зустріч з громадами в Києві, Ужгороді та інших містах, куди на візитацію до своїх вірних думає поїхати Владика Любачівський.

У СВІТІ

ЕВРОПЕЙСЬКІ КРАЇНИ, зокрема Великобританія, Франція, Швайцарія, Ірляндія, Австріля і велика частина Німеччини опинились несподівано перед новими труднощами — боротьбою з природою. Зимові бурі вкрили території згаданих країн грубим шаром снігу, а сильні вітри і морози нанесли також великого спустошення. В Англії є також жертви в людях, а чимало осіб попали до шпиталів, особливо ті, яких зимові шторми застали в дорозі. Британська армія допомагає населенню не тільки відкопуватись зі снігу, але перевозить хворих до шпиталів гелікоптерами з огляду на майже спаралізований дорожний транспорт. Навіть у північній частині Еспанії сніги і морози спаралізували транспорт всякого рода. Пресові аґентства інформують, що передбчаються великі страти багатьох европейських країн хочби тому, що не працюють також летовища, сітка залізниць і далекобіжний тягаровий траснпорт.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ Грузії вирішила усамостійнитись, зірвати всякі зв'язки з ЦК КПСС в Кремлі і працювати, разом з іншими політичними партіями, для відновлення повної самостійности Грузії. В Литві, вміжчасі, лідери, які усамостійнились від Москви вже раніше, скликали надзвичайний з'їзд, на якомо вони викинуть назву „комуністична" і назвуть себе Демократичною лейбористською партією. Грузинські комуністи прийняли цілком нову політичну плятформу і обрали Автанділя Марґуянія, 45-річного інженера, своїм лідером, — інформує совєтське пресове аґентство ТАСС.

БРИТАНСЬКІ КОМУНІСТИ, зібравшись на свій з'їзд минулої суботи й неділі, 8-го і 9-го грудня, ствердили, що ряди Комуністичної партії корчаться, велике число членства покидають ряди Компартії, але коли зайшла мова на з'їзді про зміну Комуністичної партії на соціялістичну, більшість проголосувала проти. Спеціяльна комісія з'їзду пропонувала Президії відкласти цю справу до наступного з'їзду. Пресове аґентство Ройтерса повідомляє, що чимало комуністів хотіли прийняти назву Партія зелених і плятформу зелених, запозичену з Німеччини.

ПРЕДСТАВНИК НІМЕЦЬКОЇ прокуратури заявив кореспондентам, що останній керівник так званої Німецької Демократичної Республіки (Східньої Німеччини) Льотар де Мезієр має клопоти. Його обвинувачують, що він співпрацював із східньонімецькою контррозвідкою, тобто державною службою безпеки. Його клопоти збільшуються ще й тим, що під теперішню пору він є членом уряду канцлера Гельмута Коля. Рішення про те, щоб прокуратура розпочала проти нього слідство наступило після того, як теперішня державна служба безпеки відкрила в берлінському архіві документи. Одна папка з документами підписана „Чесні" включала адресу де Мазієра у східньому Берліні. Кілька днів перед тим журнал „Штерн" повідомляв на підставі тих же архівних матеріялів, що де Мазієр був інформатором і дорандиком східньонімецької комуністичної розвідки. Очевидно де Мазієр відкинув висунуті проти нього обвинувачення і тільки докладне слідство може вияснити закиди.

В АМЕРИЦІ

ДІЄЦЕЗІЇ ЕПИСКОПАЛЬНОЇ Церкви Ню Йорку, Вашінґтону та Атланти стараються переконати свій провід, щоби він змінив своє рішення влаштувати конвенцію в Арізоні з огляду на те, що виборці цього стейту відкинули пропозицію встановлення вільного від праці дня на пошану американського негритянського борця за права негрів у ЗСА д-ра Мартина Лютера Кінга. Єпископ Едмонд Бравнінг вирішив скликати окреме засідання Правлячої ради Епископальної Церкви щоби обговорити це спірне питання вже з початком січня 1991 року.

МИНУЛОЇ НЕДІЛІ 9-го грудня, проголошено 32 американських стипендистів ім. Родса, на 1991 рік, які впродовж двох років студіюватимуть в Оксфордському університеті в Англії. Дейвид Александер, секретар американського відділу стипендійного тресту ім. Сісела Родса з осідком у Понома коледжі в Клермонті у Каліфорнії, заявив, що на листі американських вибранців є чотирьох студентів англійського, п'ятьох з політичних наук, двоє з передмедичних студій та кількох які задумують спеціялізуватися в педагогії. Серед них п'ятьох з Гарвардського університету, чотирьох з Єйлського та по двоє з коледжу Вілліямса та Військової летунської академії. Цьогорічна листа включає 27 мужчин і п'ять жінок. Жінок включено у стипендисти Родса з 1976 року й досі 157 жінок було іменовано. Стипендії ім. Родса встановлено цим британським філянтропом і колоніялістом 1902 року та з того часу 2,596 американських студентів скористало з цих стипендій.

ТЕПЕР, ЯК ПРЕЗИДЕНТ Джордж Буш приготовляється до розмов із іракським міністром закордонних справ Таріком Азізом, у Вашінґтоні формується небуденна коаліція з ліберальних демократів і модератно-консервативних республіканців, які переконують Уряд, щоби вимогу про редукцію збройної спроможности Іраку було включено у точки здійснювань американської політики в околицях Перської затоки. Ця група, назвавши себе Комісією миру та безпеки в затоці, плянує цілий ряд виступів перед засобами масової інформації зі заявою, що ЗСА повинні мати право ужити військової сили для невтралізації спроможности Іраку вживати хемічну, біологічну та внедовзі й ядерну зброї. Оформлення цієї комісії приходить в той час, коли зростає розподіл по партійній лінії, коли йдеться про політику Уряду в околицях Перської затоки.

ОДНА З ФАРМАЦЕВТИЧНИХ фірм повідомила, що в ляботаторійних експериментах новий противірусовий суміш зумів спинити розмноження вірусу АІДС. Суміш, що його названо БІ-РҐ—587, є винаходом фармацевтичної фірми Берінґер Інґельгайм з Риджфілд, Конн. Дослідник цієї фірми д-р Вінсент Марлуззі сказав, що клінічні випробування цього ліку будуть відбуватися наступного року. У своєму звіті друкованому в журналі „Наука" д-р В. Марлуззі пише, що згаданий лік блькує копіювання ключевого ензиму людського імунодефіцитного вірусу, який спричинює АІДС.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Воля для закладників в Іраку

Ще тиждень тому державний секретар Джеймс Бейкер заявив, покликавшись на президента Буша, що у переговорах з Іраком ідеться про дві проблеми — Кувайт і закладників. У четвер, 6-го грудня ц. р., американський амбасадор у Багдаді дістав офіційне повідомлення, що президент Іраку Саддам Гуссейн вирішив звільнити всіх чужинців, які є в Іраку чи переховуються у Кувайті. З проголошеного у „Ню Йорк Таймсі" тексту зверненні Саддама до іракського парляменту, після відкинення традиційної мусульмансько-релігійної фразеології, виходить, що Саддам ніби рішився звільнити всіх закладників на просьбу деяких арабських лідерів (йорданський король Гуссейн, лідер Палестинської Визвольної Організації Ясір Арафат), тому що ті закладники непотрібні з військових причин (живий щит проти бомбардування стратегічних об'єктів) і задля виявлення Саддамом доброї волі. Ті самі арґументи подав іракський міністер закордонних справ Терек Азіс в інтерв'ю на телевізійному каналі 7. Ці офіційно проголошені причини аж ніяк не переконують. Саддам Гуссейн відомий з такої жорстокости й безоглядности, що про його гуманітаризм смішно говорити. Все інше, наведене Саддамом, придумана декорація. Зате логіка диктує, що Саддам вирішився на такий жест з двох причин: 1) зрозумів загрозу загибелі Іраку і його самого у збройному зударі і тому хотів створити кращу атмосферу для розмов, і 2) рахував, що звільнення закладників скріпить пацифістичну опозицію в Америці та поглибить нехіть европейських країн солідаризуватися з політикою президента Буша.

Без уваги на причини, чому таке сталося, сталося добре. Справжнє ув'язнення в Іраку й Кувайті приблизно 10,000 чужинців, у тому числі коло 1,000 американців, — це було жорстоке нелюдське діло, а перетворення кількох сот американців у живий щит перед бомбардуванням — не мало прецеденту у всесвітній історії. Глибока журба і смуток огорнули мільйони американців, що їх думки і почування були з півмільйоновим американським військом у пустині Савдійської Арабії і на водах Перської затоки. Згаданий іракський міністер запевнив, що виїзд усіх чужинців з Іраку відбудеться „за кілька днів", потрібних для полагодження „формальностей". Тому родини закладників радіють і далі журяться, бо не мають довір'я до іракського сатрапа. Але, мабуть, Терек Азіс сказав правду, що напевно на Різдво Христове всі ті нещасні люди опиняться вдома, у своїх родин. (Частина їх вже вернулася).

Одна проблема „закладників" відпала, залишилася проблема Кувайту. Для Саддама Гуссейна це не тільки проблема Кувайту, а всього неспокійного Близького Сходу, на першому місці — проблема хронічної окупації Ізраїлем арабських земель. Президент Буш не хоче відступити від принципу, що його він цупко тримається резолюцій Ради Безпеки ООН, в яких мова тільки про Кувайт. Терек Азіс каже правду, що коли Буш не захоче відступити від того вузького принципу — залишається американський ультиматум і нема плятформи для мирних переговрів. Саддамові Гуссейнові вдалося скріпити опозицію демократичної більшости в Конґресі і вдалося відштовхнути від Америки европейських союзників. На конференції міністрів оборони членських держав НАТО у Брюсселі минулого тижня апель секретаря оборони Діка Чейні, щоб НАТО дало більшу допомогу Америці у спорі з Іраком,був голосом вопіющого у пустині. Чейні заявив, що з Америки виїде в пустиню Савдійської Арабії дальших 150,000 війська. Отож ситуація далі невесела, і воля одної тисячі американських закладників була тільки промінчиком, який прояснив захмареного овиду.

ЙОЛАНДА КІНҐ, ДОЧКА пастора д-ра Мартина Лютера Кінґа, борця за негритянські права в ЗСА, відмовилася виступати у запланованому вже давніше музичному спектаклі в Тусоні, Аріз. Хоча ще кілька днів тому вона заявляла, що не зважаючи на відкинення виборцями Арізони закону про встановлення 15-го січня, дня народин М. Кінґа, стейтовим святом, вона все ж таки виступатиме, бо в той спосіб краще поширюватиме ідеали свого батька. Речниця Й. Кінґ Яна Кол з Лос Анджелес, відмовилася відповісти, чому саме Й. Кінґ змінила свою думку.

ЯК МОЖНА ДОПОМОГТИ УКРАЇНІ?

II.

— Чи можете сказати, що досі зроблено, скільки ви склали грошей та як їх розподілено. Чи були в цьому перешкоди і чи ви могли прослідити,чи ваші пожертви були доцільні?

Перешкоди є. Роблять їх чиновники партійного апарату, які сприяють пожертвам, але роблять усе, аби вони опинилися під їхньою контролею. Це вийняткової природи люди, чи може антилюди. Маючи за собою імперську машину, вони не визнають ані українських міністрів, ані президентів. Зрештою, є там також маклери, які по своїй природі, загарбують все, чим можна доробитися й збагатити себе. Має воно посмак мафіозности. В останніх двох транспортах, мої функції дозволили мені подати звіт з проробленого й накреслити плян на будуче. Це я й зробив. Читачів мушу запевнити, що попри всі труднощі наша допомога йде в українські руки. Свідчать про це листи подяки від шкіл, які отримали, наприклад, комп'ютери. Тепер потрібно їхати туди й вглянути, як використовуються наші пожертви. Я певний, що й це буде зроблено. Отримую листи від учнів, які засвідчують вищого калібру національне виховання, які живуть Україною.

Завдяки Фондові Допомоги Дітям Чорнобиля отримали тут і переслали в Україну тисячі тонн медикаментів, потрібних жертвам чорнобильської катастрофи. Правда, це все малувато. Потреб більше. Не вистачать і мільйони тонн. Потрібно медичного встрявання багатих держав світу. Нині, свідомий того, ці жертви Чорнобиля є тільки дослідними кріликами для отих держав, а імперії найперше. Сама свідомість положення мала б сприяти діянню фондові допомоги, а в нас, за ключем отого злого в людині, ведеться словесна кампанія, немов у інтересах допомоги, а на ділі вона руйнівна.

Весною відбулась зустріч найбагатших українських установ. У деталях визначено час навіть на коктелі. Для України не призначено ані хвилини. Осінню відбулись знову такі сходини. Як не дивне, але американці, неукраїнці дали лекцію, як українські установи мають помагати Україні. Тому мусимо випрацювати методу виявлення „філософії оправдання зла", його всюдисутности. Без цього наша допомога зведеться до добродійности, а не державного мислення.

Читач нехай вибачить, коли змушений відповідати на питання скільки вкладено. Стидно. Роблю це тільки тому, аби зрушити мислення тих, які можуть, повинні, обов'язані відкрити Україні допомогу. Внесено біля 90,000 на шкільні комп'ютери, 30 на завершення фільму „Лебедине Озеро — Зона", кільканадцять на електроніку для видатних гостей з України, 38,000 на поліграфічне устаткування, кільканадцять на транспорт і опакування, подорожі, кільканадцять на видання спільного журналу „Світо-Вид". Не все воно мене вдовольняє. Якщо мова про поліграфічне влаштування — там воно конечне. Навіть найпотужніші друкарні є застарілі. Біда тільки в цьому, що так, як люди користають із свободи слова й усюди голосно дискутують, протестують, так і в друкованому слові — кожний бажає стати власником друкарні. Часом, аж смішно, коли поет уважає, що тільки йому потрібно було передати всю друкарню. Не дивуюсь. Голод на вільне друковане слово.

— Які пляни на майбутнє? Чи маєте нові задуми для фінансової допомоги?

Заплянував і завершую влаштувати три конкурси на музичні твори. Йдеться про це, аби стимулювати ініціятиву й творчість. Музика найідеальніша форма мистецького вислову. Отож конкурс на симфонічний твір „Україна" в якому відобразиться наша праісторія, княжа, козацька й новітня доба, а що найважливіше — могутність, прогноз величі держави Правди. Ця композиція йде конкурсом тільки між заздалегідь визначеними українцями композиторами.

Міжнародний, світовий конкурс на твір присвячений жертвам і героям Чорнобиля. Це також твір на повну симфонічну оркестру. Оба конкурси будуть завершені осінню 1991 року в Києві на Міжнародному Музичному Фестивалі.

Третій конкурс між усіма композиторами Совєтського Союзу, (якщо ще такий існуватиме) на твір в пам'ять жертв голодомору 1932-33 років і цей конкурс буде завершений на такому ж фестивалі 1992 року. Вартість нагород 25,000 долярів. Організуватиме всі конкурси Спілка Композиторів України, а на поселеннях, як екзекутивний координатор, Вірко Балей.

Започатковано Фонд відснови будинку гетьмана Івана Мазепи й тим самим Музею Державности. Ця справа сьогодні також на робочому столі. Скорше чи пізніше її схвалить громадянство, а нині потрібно вдовольнитися отим нечисленним гуртом жертводавців, а між ними поважним жертводавцем, літньою й хворою пані, яка пише: „Зі зерна виростає колосок, з каплі дощу потоки рік" й складає княжий дар. Чи Тані Ткаченко-дол. 500, яка заявляє: „Не мені дякуйте, я дякую вам, що піднялись такого діла".

Не сумніваюсь, що можуть виринути інші потреби й тоді також не буде відмови допомоги.

— А незалежно від цього, що ви вважаєте за найконечніше тепер для нашої спільноти в діяспорі, щоб доцільно і мудро допомагати Україні?

(Закінчення на стор. 3)

Микола Бараболяк

БУВ ГІТЛЕР, НИНІ ГУССЕЙН І НІКОГО МІЖ НИМИ?

Минулого місяця відбулась у Парижі мирова конференція в рамках чергової „Конференції безпеки і співпраці в Европі" (CSCE). Литва, Латвія і Естонія намагались взяти участь у цій конференції як вільні держави. Участь їх „спонзорували" Франція і Данія. Та нічого не вийшло з цих заходів. Кажуть, що до цієї невдачі причинились ЗСА, щоб цим не образити СССР та з'єднати голос совєтів в Раді Безпеки ООН у голосуванні в справі воєнних заходів проти Іраку. Говориться теж, що, мабуть, з цієї самої причини американський Уряд відкликав візиту представника американського Департаменту скарбу Бруса Бартлета для торговельних переговорів у Вільнюсі. А що казати про участь України у цій Конференції? Були заходи, як подає „Свобода" з 24-го листопада,і ніщо з того не вийшло. Врешті, Україна і не мала спонзора так, як балтійські держави, та не має в очах Уряду ЗСА такого міжнародного статусу як балтійські держави, хоч ця Україна „виграла" нарівні з іншими альянтами Другу світову війну і як переможець стала членом-основником ООН на конференції у Сан Франсіско.

Недопущення Литви, Латвії й Естонії взяти участь у конференції — це яскравий реверанс ЗСА у сторону Ґорбачова, щоб СССР голосував за санкції проти Іраку. ЗСА заплатили за цю його згоду на війну теж щедрими „КАРЕ" дарунками, щоб населення Росії не погинуло з голоду через зиму. За голос Великобританії у Раді Безпеки ООН на воєнні санкції проти Іраку не треба було нічим платити; за Кувайт, до 1961 офіційно колонію Англії, вона буде очевидно заступатись, врешті, від часів Реґена тут велика приязнь і „рука руку миє" Не така проста справа з голосом Франції. Міттеран, видимо, не дуже захоплений воєнними готуваннями Буша, але тут, мабуть, теж вирішили зв'язки і традицій на французька куртуазія: годі наразити приятеля на компромітацію на міжнародному терені. Не так просто було з п'ятим постійним членом Ради Безпеки — Китаєм. Над ним тяготіє ще клеймо масакри Тіяньмену, а Саддам Гуссейн не далеко відбіг від таких метод. Нормально Китай був би поклав вето, і таким чином міг знівечити цілу справу, як то нівечило довго всі постанови Ради в справі Палестини вето ЗСА. Голосування попередили довші пересправи міністра зовнішніх справ Китаю з Бейкером і щось там приобіцяне Китаєві за те, що той тільки утримався від голосування. Після з'єднання для справи цих чотирьох постійних членів Ради, не важко було перехилити на свій бік відповідними „дарунками" таких членів Ради як Етіопія. І в результаті Бейкер і Буш можуть чванитись, що це не ЗСА проти Іраку, а ціла „міжнародна спільнота". Могла б була бути про те мова, коли б цих дванадцять держав, які голосували за воєнними санкціями, виявили були таку „спонтанну єдність" самотужки, а не завдяки заходам і тискові ЗСА.

Чому нас, українців, може турбувати, а то й боліти, цей хрестоносний похід ЗСА за „міжнародний порядок" проти Гуссейна? Він, без сумніву, порушив принципи Хартії ООН, коли напав на Кувайт. Але годі встановляти міжнародну законнність, почавши від карання Саддама. Був перед ним Сталін, а відтак Брежнєв. Араби в Іраку-це ті самі араби, що в Кувайті. Джерела нафтової ропи на терені нинішнього Кувайту і Савдійської Арабії, то в понятті арабів їх спільна власність. У їхньому розумінні немає значення, що Англія передала джерела Кувайту на приватну власність родині аль-Сабаґ і створила з того „nation". Тому злочин, який поповнив Саддам, хоч злочин але не такий жорстокий, як той сталінський супроти нас. Тож замість притягати Ґорбачова на прю проти Саддама, українець очікував би від президента Буша такої більш-менш розмовоньки з Мішею Сергієвичем: „ Той Саддам, такий то син! Напав на мирне населення держави, хоч штучної. Цю „державу" створили колоніяльні потентати на тілі єдиного народу арабів. Та все ж нам треба реаґувати на цю все ж таки аґресію і порушення міжнародного права. Але маю деякі моральні скрупули. Тобі велике признання за звільнення сателітних народів. Але бачиш — є ще інші народи, яких скривдили, і то болюче, твої попередники. То випусти і ці народи з-під влади Росії, як ось балтів, Україну... тоді встановимо справжній порядок і тривалий мир у світі, а мене і тебе всі народи світу величатимуть як спасителів людства. Очевидно, треба при цьому зліквідувати загрозу від цього клятого Саддама.

А що твориться у світі? Світ той визнав колись, що найбільшим злочинцем між лідерами народів був Гітлер. Гарно. А після нього? Найжахливішим у черзі... Саддам Гуссейн! А Сталін? Був колись Сталін загалом? Був колись якийсь міжнародний злочинець між Гітлером і Саддамом? Для Буша, видно, не було такого...

Саддам Гуссейн повинен, без сумніву, відповісти за свої злодіяння. Але й кара повинна бути співмірна з виною. Кажуть, що від атаки Іраку були жертви. Кілько їх — 10, 50, 100? Мабуть, не так багато, коли ніхто не оприлюднює цифр. А хіба вони відомі? А в Україні з вини Сталіна тільки в самому голодоморі згинули мільйони!

Саддама — повторюю —

(Закінчення на стор. 4)

Наймолодша поетеса

В місті Івано-Франківську в Західній Україні можна зустрінути наймолодшу, здається, українську поетесу — малесеньку, семирічну Наталочку Аннюк. Наталочці лиш сім років, але вона вже закінчила першу клясу, а другу здала окремими іспитами. У неї величезний запас слів і велика, буйна уява, якій можуть позаздрити й дорослі... Вже від кількох років Наталочка пише вірші: спершу веселі, дитячі, а тепер вже й з більш дорослим змістом, патріотичним й релігійним. У неї вже зібралось понад 65 таких віршів. Її поезії друкувались вже у газеті Рад народних депутатів Івано-Франківської области „Галичина".

Наталочка живе зі своїм батьком і старшою сестрою. Мати її трагічно згинула в автомобільній катастрофі.

Варто запізнатись із віршиками нашої Наталочки. Подаємо тут маленький вибір її творчости — ЛСО.

Поїзд

Поїзд їде: чух-чух-чух!
По пісочку, по травичці.
Дітвора — рожеві личка,
привітались до травички,
а травичка їй в одвіт
зеленіє на ввесь світ!

Віночок

Хрещатий барвінку,
сплету з тя віночок,
та й почеплю на вишеньку
най потішить очі.
Доти буде мій віночок висіти,
доки буде мій миленький
на мене глядіти.

Весна

Ой, весна, весна — днем красна!
Що ти, весно, нам принесла?
Трави зелені, квіти черлені,
Ще й веселку — на ввесь край
понад синій Дунай.

Левенятко

Левенятко, левенятко,
ти маленьке пустунятко.
Братик мій до тебе вдався,
бо вже геть розпустувався.

Будильник

А будильник їсть і ходить
і гуляє по столі,
а як дзвонить, то стрибає,
мов дитятко у дворі.

Воля

Маю матінку прекрасну,
маю світ я дуже ясний,
маю гори, доли, води,
прошу в Бога лиш свободи.
Як не буде в мене волі,
більш нічого я не варта,
бо без волі — мов без долі:
стільки лиха, стільки болю!

(Закінчення на стор. 3)

Галина Андрусишин
Рогатин

Не покинь мене, милий.

Не покинь мене, милий, ніколи —
Чи то в соняшні дні, чи в грозу,
Чи ти з радістю будеш, чи з горем —
Я до тебе мов сон прибіжу.

Я завжди допоможу в негоду
Дочекатися соняшних днів.
Хочу теж, щоб мене ти знаходив,
Доки наш ще вогонь не дотлів.

Ми зумієм пройти через бурі
І знайдем собі пристань таку,
Де ніколи не будем похмурі,
І не питимем чашу гірку.

Анатоль Вовк

25 РОКІВ УКРАЇНСЬКОГО ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО ЦЕНТРУ

II.

Серед книголюбів і колекціонерів українських видань знайшлися три особи, що поставили собі за ціль віднайти і зберегти для майбутнього словникові надбання. Золотої доби, що були в Україні знищені, заборонені чи запроторені у спецфонди.

Інженер Михайло Пежанський із ЗСА та Олександер Григорович з Канади, при фінансовій допомозі Павла Штепи з Канади зуміли зібрати з бібліотек та від приватних осіб майже всі термінологічні словники ЗД, опубліковані Інститутом української наукової мови, і перефотографувати їх на мікрофільми. Ця колекція уможливила охочим особам взятися до серйозної термінологічної праці з метою вивчити, перевірити, використати та доповнити термінолексику ділянок свого зацікавлення.

Для організування і координації такої праці засновано в Ню Йорку з ініціятиви інж. Пежанського та завдяки його неполегливості Український Термінологічний Центр Америки (скорочено УТЦА). Формально цей центр заснували на установчих зборах 27-го листопада 1965 року представники двох наукових та дев'ять професійних та громадських організацій, а два додаткові товариства листовно заявили про свою співучасть. Установчі збори ухвалили статут УТЦА, що передбачував членство як організацій, так і окремих осіб, і стверджував, що нова установа є „автономною клітиною Наукового Товариства ім. Шевченка та Української Вільної Академії Наук". Обидві установи визначили своїх постійних представників до Управи УТЦА, в особах проф. Василя Лева від НТШ та проф. Наталії Осадчої-Янати від УВАН. Головою Центру обрано мовного редактора „Свободи" інженера й мовознавця Вячеслава Давиденка, який і очолював цю організацію до своєї смерти в 1978 році. Консультантами УТЦА погодилися бути проф. Колюмбійського університету Юрій Шевельов і нині вже покійний проф. Василь Чапленкі. Таким чином Центр став чи не першою спільною ланкою двох авторитетних наукових установ діяспори.

Діяльність УТЦА — завдання, труднощі і результати

Статутове завдання досліджувати та популяризувати українську термінологію Центр виконував шляхом доповідей на термінологічні теми (на своїх та чужих форумах), наукових конференцій та виставок термінологічних словників і недрукованих праць. Представник УТЦА дав, наприклад, доповіді на термінолігічні теми на п'ятьох щорічних з'їздах Постійної Конференції Українознавчих Студій (ПКУС) при гарвардському УНІҐУ в 1977-1981 роках, а також на кількох ювілейних конференціях НТШ. (На жаль, більшість доповідей на цих форумах ніколи не була опублікована).

Першою більшою акцією УТЦА і такою, що залишила тривалий слід на мовній практиці діяспори, була Громадська нарада в справі українського перекладу назви „the United States of America". В цей час українську громаду хвилював, а то й дратував брак узгіднення цього перекладу між двома еміґраційними науковими авторитетами, що відбувався у самих їхніх назвах: „НТШ у ЗДА" та „УВАН у США". Продовженням наради, що відбулася в грудні 1966 року, було листовне опитування компетентних у цій справі осіб. Секретар Центру розіслав анкетний листок у цій справі до всіх мовознавців, яких адреси міг роздобути, до редакторів еміґраційної преси та до зацікавлених цією проблемою діячів культури з пропозицією висловити свою думку в цій справі. На 147 висланих анкет надійшло впродовж шість місяців 68 відповідей, в тому 55 від членів НТШ та УВАН, 19 від філологів та сімох від правників.

Управа Центру провела статистичну аналізу пропонованих перекладів і про її результат повідомила громадянство комунікатом з 22-го червня 1967 року. Приблизно дві третіх з опитуваних осіб уважали, що до того часу вживані назви — Злучені Держави Америки і Сполучені Штати Америки — незадовільні для належного визначення цієї федеративної держави. Запропоновано чимало нових назв, з яких безсумнівну більшість дістала назва З'єднані Стейти Америки (тобто у скороті ЗСА). У своєму комунікаті Управа Центру ствердила: „Прийняття єдиного перекладу для USA. У формі ЗСА є для більшості (опитуваних) побажане. Остаточне рішення в цій справі належатиме Академії Наук у вільному Києві".

Хоч Центр не тільки не накидав, а навіть не пропонував нової назви суспільству, бажання покінчити з роздвоєнням щодо назви було в громаді таке велике, що вибрана більшістю опитуваних назва спонтанно почала поширюватися та закріплюватися у діяспорі. Її прийняла більшість еміґраційної преси („Свобода" почала її вживати у березні 1968 р.), прийняв її також світовий Конґрес Вільних Українців та його складові клітини.

Іншим статутовим завданням Центру є „підтримувати і координувати термінологічну працю окремих товариств і поодиноких осіб". Впродовж років підтримка термінологічної праці була куди успішніша, як її координація. Центр допоміг своїми джерельними матеріялами товариству українських лікарів УЛТПА у перевиданні чотирьох давніх медичних словників шляхом фоторепродукції чи ксерографії. Члени управи Центру допомогли матеріялами та дискусіями окремих термінів св. п. д-рові Михайлові Данилюкові опрацювати його невеликий, але і досі єдиний у діяспорі „Короткий англійсько-український медичний словник", що вийшов під фірмою УТЦА в 1970 році. Інший член Центру мґр Наталія Чапленко мала повну підтримку і допомогу дискусіями і коментарями в підготові своєї унікальної досі в українській лексикографії праці „Українські назви з куховарства й харчування — слівник з поясненнями" (Ню Йорк 1980). Цей словник включає чимало ботанічних та хемічних назв.

Закінчення буде.

Наймолодша...

(Закінчення зі стор. 2)

Наталочка з батьком і старшою сестрою

Батько

Бог тепер наш батько —
батько найрідніший,
Він нас сотворив.
Маємо молитись,
маємо хреститись,
маємо просити
за нашу Вкраїну.
А свята Марія —
то Пречиста Мати.
Просить в свого Сина
миру й благодаті.

Мати

Я вас запитала, тату,
котра ваша мати, —
чи славна Вкраїна,
чи Росія багата?
Україна — тому, що квітуча,
Україна — тому, що співуча.
Мила щира і дбайлива,
вона наша Мати,
ми будемо її завжди
в серці зберігати.

Ювілей церкви

Українська католицька церква св. Покрови у Бриджпорті, Конн., 7-го жовтня величаво відзначила 40-літній ювілей свого існування.

Сорок років — це довгий шлях радісних і сумних спогадів, які пережила ця парафія. Не було багато грошей, була леше мала горстка українців обох еміграцій. Але завдяки першим ентузіястам, серед яких були Богдан Сенів, Юрій Добош, Дмитро Чернявський, Дмитро Стець та Михайло Галькевич, вдалося перебороти всі трудноші. І вже на терені Бриджпорту у 1950 році відновлено українську католицьку церкву св. Покрови, котра раніше існувала в 1922—1933 роках. Зворушливою була ця подія, а рівночасно відповідальною для малої горстки людей. Першим парохом був о. Петро Мельничук, але за п'ять місяців прийшов новий парох о. Я. Шуст, під проводом якого парафія почала розвиватися. Засновано школу, сестрицтво та різні світські організації.

Підготова до цього ювілею почалася ранньою весною з ініціятиви о. Едварда Янга, тодішнього адміністратора. Створено ювілейний Комітет під проводом мужа довір'я В. Пелещука, який невтомно працював, щоб це свято відбулося якнайкраще.

Звеличали наш ювілей Владика Василь Лостен та довголітній протягом 36 років, парох о. крилошанин Ярослав Шуст разом зі своєю відданою для парафії дружиною Олександрою. Належиться їм велика подяка і признання за їхню довголітню працю для парафії, як і за те, що в такому похилому віці приїхали з далека, щоб з нами відсвяткувати ювілей.

О 3-ій годині по полудні почалися святкування. Владика Василь у супроводі багатьох отців та вівтарних хлопців увійшов до церкви під звуки співу „Будь ім'я Господнє". Привітали Владику хлібом і сіллю голова церковного комітету, голова сестрицтва та шкільні діти квітами. Привітав Владику, отців та всіх гостей і парафіян о. парох Михайло Бундз. Разом з Владикою Службу Божу відправляли о. Богдан Карась, колишній адміністратор парафії, гість з Гартфорду о. Мирослав Трояновський та диякон Пилип Вайнер. Проповіді виголосили о. крилошанин Я. Шуст українською, а о. Едвард Янг англійською мовами.

Після Служби Божої присутні перейшли до церковної залі на гостину-коктейл, приготовану панями під проводом Наді Чубатої. Святочний бенкет відбувся в ресторані, де на святково прибраних столах для кожного учасника приготовано гарно оформлену ювілейну книжку, до якої вложили багато праці Анна Марія Шушельницька та Любомир Чубатий.

Відкрив бенкет голова ювілейного комітету Василь Пелещук, після чого передав провадження програми Ромі Гайді.

Починаючи програму, Р. Гайда привітала Владику, отців, сестер та всіх гостей і попросила хор „Гомін" під проводом Б. Волянської відспівати Господню молитву „Отче наш".

Під час обіду Владика поділився своїми спогадами і враженнями від поїздки до Москви, України, Білорусії, Литви та інших країн.

Святочне слово виголосив колишній парох о. протоієрей Іван Терлецький, що недавно вернувся з України, де брав участь в з'їзді „Молодь Христові" у Львові. Як і Владика, він поділився враженнями з перебування на Україні.

Гарне враження на присутніх зробив виступ дітей танцювальної групи „Весна" під проводом Віри Метню, яку присутні нагородили рясними оплесками.

Рома Гайда привітала гостей з українських православних парафій св. Покрови з Бриджпорту та св. Михаїла з Ню Гейвену. Слідували привіти від церковних та світських організацій. Жаль, що не могли бути серед нас ще два колишні адміністратори о. Василь Джуль з Лудлов, Масс., та о. Євген Попович з Польщі.

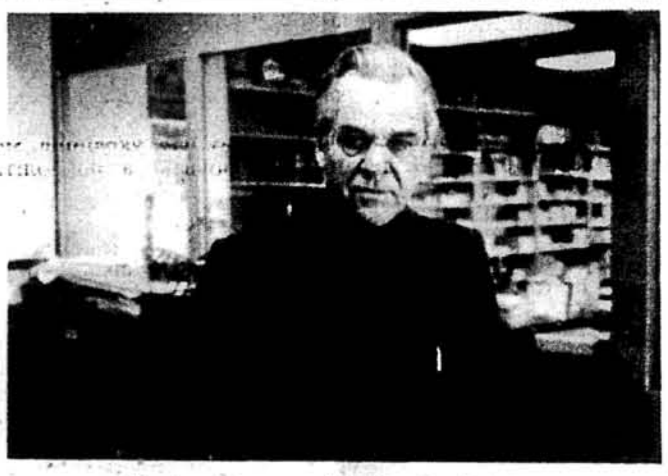
На закінчення мав слово о. парох Михайло Бундз, котрий доклав багато зусиль для успішного проведення свята. Він подякував присутнім отцям, монахиням, катехиткам, гостям та всім прафіянам за участь у святі, поіменно подякував всім за працю, яку кожний з них вложив у зв'язку з ювілеєм, а також всім, хто йому помагає особисто, з надією що далі будемо співпрацювати гармонійно. Подякував також виконавцям мистецької програми — хорові „Гомін", танцювальній групі „Весна" за те, що збагатили нашу програму і дали душевне задоволення присутнім. Слідувало многоліттєвіє для всіх, яке проспівав хор. Молитвою „Боже Великий, єдиний" закінчено свято.

Присутня

Як можна...

(Закінчення зі стор. 2)

Нескладно відповісти на питання, що вважаю за найконечніше. Ідучи за поділом: добро-зло, — реорганізувати наші установи, визвольні фонди світові надбудови в такому змислі, аби ми могли мати точний образ наших ресурсів, як людських так і матеріяльних. Це потрібно негайно виправцювати в деталях по країнах, професіях, здібностях і можливостях виконувати доручене завдання, яке вимагатиме від нас Україна. Не зробивши цього, — житимемо надалі мріями, а зло шукатиме оправдання на філософію свого існування.

Мар'ян Коць у редакції „Свободи"

ПОДЯКА

Ректор Українського Вільного Університету в Мюнхені та Управа Товариства Прихильників УВУ висловлюють щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям за грошеві пожертви в 1989 році на потреби і діяльність УВУ.

В американських дол. склали: 42,000.00 Фундація УВУ в Ню Йорку; 1,056.43 Василь Танасійчук зі завіщання св. п. проф. Віталія Білинського

В австралійських дол. склали: 500.00 д-р. Степанія Шухевич-Строкон; по 200.00 Українська Кредитова Спілка Карпати Лідкомбе, Преосвященний Владика Іван Прашко; 60.00 проф. З. Л. Мельник; 38.12 мгр. Я. Микитюк; 25.00 Богдан Коваль (Булава); 20.00 проф. Микола Степаненко.

В канадських дол. склали: 10,000.00 М. Т. Чернецький (із завіщання св. п. Михайла Павлика); 2,500.00 Канадська Фундація УВУ Вінніпеґ, Канада; по 1,000.00 д-р. Володимир Болюбаш, Товариство Прихильників УВУ, Торонто; 250.00 Будучність Кредитова Спілка Торонто; 200.00 Високопреосвященний Митрополит Василій Федак, Вінніпеґ; по 100.00 проф. Йосиф Басараба, ком. дорадник Волтер Й. Базюк.

В нім. марках склали: по 1,000 — Преосвященний Владика Платон Корниляк, д-р Еріх Дерінґ, д-р Отто І. Трост; 5,640 — проф. Т. Б. Цюцюра. 5,200 — проф. П. Ґой; 4,260 — проф. Г. Васькович; 4,006 — проф. В. Янів; 1,904 — д-р Олена Сидоренко-Квірнбах; 1,700 — д-р Ірина Шумська-Мороз; 1,607 — д-р Володимир Болюбаш; 1,232 — д-р Адвентина Животенко-Пянкофф; 1,120 - д-р Олександра Кисілевська-Ткач; 1,103 мґр Володимир Леник; 1,100 — д-р Богдан Кузь; 748 — проф. Василь Лучків; 750 — д-р Юрій Денбський; 752 — проф. Роман Дражньовський; 640 — Роман Кордуба; 588 — проф. Володимир Жила; 540 — проф. Василь Лев. 582 — проф. Борис Вітошинський; 504 — проф. Омелян Кушпета; 500 — д-р Вільгельм Нойдекер; 448 — проф. Дмитро Штогрин; по 392 — д-р Богдан Стебельський, проф. Кириян Митрович; по 364 — проф. Юрій Бача, д-р Павло Дуркот; 336 — проф. Аркадій Жуковський; 280 — д-р Галина Семенюк; 224 — проф. Люба Жук; 196 — о. проф. Петро Біланюк; по 120 — Роман Данилюк, Лодзюк; по 100 — д-р Олекса Вінтоняк, Володимир Назола, Михайлишин, Ясінський Б., М. Гоголь; 84 — проф. Аристид Вирста; 50 — проф. Петро Потічний; 30 — Василь Малько; 29 — Валерій Федортюк; 20 — д-р Христина К. Дурбак.

НА КОНҐРЕСІ ОПОЗИЦІЙНИХ партій в Південно-Африканській Республіці дійшло не тільки до замирення між чорними політичними групами, але прийнято резолюцію, яка закликає усіх африканців, без огляду на расу, співпрацювати між собою, прийняти пропозиції уряду білої меншості і закликати світ зняти з ПАР економічні санкції, накладені раніше у зв'язку із тоталітарною і дискримінаційною практикою уряду проти чорної більшости. Резолюція закликає усе чорне населення підтримувати ідеї своїх лідерів спрямовані на створення сильної опозиційної політичної сили, яка могла б стати рівнорядним партнером партій білої меншости. Африканський Конгрес, найбільш войовнича опозиційна партія, яка раніше проповідувала насильне усунення уряду білої меншости, взяла перший раз офіційно участь в з'їзді.

Відійшов у вічність В. Гончаренко

Десятого травня несподівано відійшов у вічність Володимир Гончаренко, скарбник української православної федеральної кредитової кооперативи та її довголітній працівник.

10-го травня дирекція кредитівки мала місячне засідання, на якому був присутній скарбник В. Гончаренко. Він здавав касовий звіт, був дуже спокійний і брав участь у дискусіях. Ніхто з нас не передбачав і, мабуть, сам Володимир не думав, що це його останнє засідання і останній касовий звіт у туземному житті.

Після ділових дискусій і різних пропозицій щодо фінансів кредитівки, засідання закінчилося о год. 10-ій вечора, а відтак після засідання дирекції ще провадились різні дискусії, які затягнулися до 11-ої год. вечора, а відтак деякі члени дирекції почали розходитися додому.

Приблизно об 11 годині секретар кредитівки Василь Гусаківський повідомив мене, що з Володимиром Гончаренком є зле й забрали його до шпиталю. Я зателефонував до кредитівки, голова Всеволод Саленко сказав, що Володимир Гончаренко помер. Всі заходи рятунку не мали успіху. Мене та сумна й трагічна вістка приголомшила. Тяжко було погодитися і повірити в ту страшну трагедію, бо півгодини тому я залишив його життєрадісним: він думав про добро й розвиток нашої православної кредитівки.

Сл. п. Володимир Гончаренко був надзвичайно обов'язковим і дуже солідним. На праці в нього мусіло все підходити і бути зроблене на час. Як скарбник і управитель, він вимагав точности й солідної праці від працівників кредитівки.

Володимир Гончаренко належав до людей дуже скромних, він мало говорив, а багато робив. Латинська пословиця каже: „Ора ат лябора" (молись і працюй). Так і робив В. Гончаренко.

Відхід до вічности В. Гончаренка є великою втратою для родини та української православної кредитівки і всієї української громади, бо він був професійним працівником, а таких людей ми маємо мало.

Я особисто цінив його працю, його знання і його велике бажання працювати в українській фінансовій установі, де є ощадності наших членів. Така праця вимагає великої уваги і вмілости переводити трансакції, інвестувати людські гроші на високі відсотки та гарантовані від втрати.

Сл. п. В. Гончаренко залишив старенькy маму, вірну дружину Тамару, дітей Наталку й Володимира, які є добрими українцями, з вищою освітою, висококваліфікованими працівниками в американському й українському фінансовому житті.

Володимир Гончаренко був сином Харківщини, народився у селі Валки в 1935 році. Перебуваючи зі своїми батьками в Німеччині, згодом родина Гончаренків виїхала до Венесуелі. Там Володимир закінчив школу й почав працювати. З Венесуелі переїхали до Північної Америки й поселились в Ню Йорку, де Володимир Гончаренко проживав до останніх днів свого трудолюбивого життя.

Тіло покійного лежало в погребовому заведенні Петра Яреми, де відбулися Панахиди 13 і 14 травня, які відправили: парох церкви св. Трійці о. Калиновський (до цієї церкви належав покійний Володимир Гончаренко), отець Володимир Базелевський з катедри св. Володимира Великого й о. Іван Ткачук з церкви Всіх Святих у Ню Йорку. На Панахиді прощали покійного д-р Іван Сєрант від кредитівки „Самопоміч" у Ню Йорку і Микола Турецький від української православної кредитівки в Ню Йорку. Як і д-р Іван Сєрант так і мгр Микола Турецький висловили з сумного приводу несподіваної смерти Володимира Гончаренка глибокі й змістовні слова та найщиріші співчуття для родини від обох кредитівок і від себе особисто.

Св. п. Володимир Гончаренко

14-го травня відправили Панахиду ті самі священики і на обох Панахидах співав хор з церкви св. Трійці під дириґентурою Оксани Лобачевської. Прощальне слово виголосив Іларіон Поліщук, який вказав на великі заслуги покійного.

Похорон почався 15-го травня, тобто перевезення тіла Володимира до Баунд Бруку до церкви св. Андрія, де о. Константин Калиновський і священики Баунд Бруку відправили заупокійну Службу Божу й Панахиду. Відтак родина запросила присутніх на тризну, яку приготовили сестриці церкви св. Андрія Первозванного.

На тризні прощальне слово виголосив голова української православної федеральної кооперативи інж. Всеволод Саленко, який підкреслив заслуги св. п. Володимира Гончаренка для кредитівки.

Син покійного Володимир Гончаренко в імені бабці мами, сестри, шваґра отця Сергія Ковальчука та всієї родини подякував присутнім, які прийшли відпровадити його батька на вічний відпочинок і віддати йому останню прислугу.

На тризні проведено збірку на будову української православної церкви св. Юрія у Параґваї.

Микола Турецький

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша закидає президентові Іраку Саддамові Гуссейнові зумисне відкладання зустрічі з Джеймсом Бейкером, державним секретарем ЗСА, тому, щоби мати виправдання на затримання своїх військ в Кувайті. Виявляється, що іракці заявили Державному департаментові ЗСА, що з уваги на перевантаження праці президент С. Гуссейн не може зустрітися скорше, як 12-го січня, 1991 року, а це є тільки три дні перед означеною датою відтягнення військ, вирішеною Радою Безпеки ООН. ЗСА пропонували зустріч на 3-го січня 1991 року, щоби Ірак мав подостатньо часу на виконання рішення ООН і саме тому державний секретар Дж. Бейкер, виступаючи на телевізійній програмі „Цей тиждень", заявив, що ЗСА не хочуть бути причиною для оправдання Іраку, коли йдеться про реченець 15-го січня 1991 року.

Був Гітлер...

(Закінчення зі стор. 2)

треба покарати. Але не в цей спосіб, як готує Буш. У цій акції пропало б десятки тисяч американського молодого життя. Цифра 50,000 — консервативна мабуть. Дипломатична розв'язка конфлікту тут конечність! Її диктує не тільки здоровий глузд, але й добро Америки. І чому Америці так розпинатись на рятунок кувайтської авторитарної родини шейха-еміра? Проблема тільки в тому, що Буш у своєму воєнному запалі непотрібно, як уже свідчать поважні знавці американського воєнного діла, заанґажував престиж Америки, накопичивши близько півмільйона вояків у арабській пустелі.

Прийде, без сумніву, за рік, чи два, нагода зліквідувати Саддама без проливу крови, треба тільки калькуляції і холоднокровности, а не діяти, як у гарячці. Дехто думав, що негайне знищення нинішнього лідера Іраку є вітальне в інтересі безпеки Ізраїля. Нині треба мати серйозні сумніви щодо того. Війна могла б знищити Ізраїль. А Саддам не має сили знищити Ізраїль без власної загибелі, а він, хоч фанатик, то не самогубець і акції проти Ізраїля на зачав би.

Єдина розумна розв'язка іракського конфлікту — дипломатія, переговори. Має сенс теж пропозиція Саддама розглянути в них цілість проблем Близького Сходу, встановити там порядок, включно з розв'язкою дуже драстичного питання багатії — бідні більйонери-шейхи і примираючі голодом інші араби. Утримання патроніміяльних, патріярхальних режимів на півострові є в інтересі Заходу. Та на довшу мету Америці не грати ролі поліціянта в користь більйонерів! Врешті, враховуючи те, ЗСА беруть із півострова менше як 10 відсотків їх запотребування пальним. Головні його відборці — це Японія і Німеччина. А вони до конфлікту — як би непричасні. Жиди теж принишкли. Арабські військові з'єднання якими чваниться Бейкер, були б на випадок війни тільки завадою і колодою при нозі. Не дуже можна рахувати й на тінших „союзників". Бейкер підкреслює — цілий світ проти Саддама. На жаль, практично — це Буш проти Саддама!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 21-го ГРУДНЯ 1990 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо членів взяти участь. Зближається кінець року, тому просимо на час вирівняти свої членські вкладки. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу — В. Марущак, рек. секр.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Делеґатура УСЦАК в Торонто

Канадська Делеґатура Української Спортової Централі Америки і Канади з осідком в Торонто від свого заснування в 1955 році до сьогодні, була десятками років осередком багатогранного спортового життя, особливо в Торонто і околиці.

Канадська Делеґатура саме відзначає 35-річчя своєї діяльности і тому варто зробити спробу короткої аналізи пройденого шляху і глянути на наші перспективи в майбутньому. Впродовж свого існування Делеґатура проходила періоди розквіту, але й занепаду, про те ніколи не затрачувала основного ідеалу — служіння українській спортовій молоді та українській громаді в загальному. Завдання і зацікавлення в діяльности Делеґатури змінювалися в залежності від вимог обставин і громадського клімату. Протягом пройдених років провідні чинники Делеґатури завжди керувалися ідеєю, що основним мотивом існування УСЦАК є не тільки дбати про стан здоров'я тіла і духа нашої молоді. Для цього організовано першості, турніри з окремих видів спорту та ігри молодечих організацій, в яких брали участь сотні спортовців.

З бігом часу в пізніших роках, коли старші спортові діячі відходили на заслужений відпочинок, а інші залишили нас назавжди, Делеґатура зазнавала іноді занепаду, приходили переходові кризи.

Після деякого застою, завдяки наполегливій праці і умінню деяких вже старших спортових діячів, вдалося пізньої осені 1989 року відновити активність Делеґатури, притягнути до проводу молодших спортовців. За той короткий час відновлено або наладнано тісні контакти з СТ „Україна", молодечою Футбольною Ліґою та молодечими організаціями. Наладнано, як це було за добрих давніх часів, нормальну працю.

28 травня 1990 року влаштовано 33-ій відбиванковий турнір УСЦАК в Торонто, в якому взяло участь 12 чоловічих і 5 жіночих дружин з Канади і ЗСА. В той час зорганізовано також шахові першості УСЦАК. Господарем турніру було СТ „Україна". Політичні зміни, які настали останніми роками в Україні, висунули перед УСЦАК нові завдання, відкрили можливості нав'язання контактів із спортовою Україною. Вперше в історії УСЦАК, завдяки спортовому діячеві, членові управи Делеґатури Павлові Кульчицькому, нав'язано контакт з клюбами бейсболу-софтболу в Україні та влаштовано турнір з цієї ділянки спорту. Бейсболова дружина з України під проводом ректора лісотехнічного інституту у Львові д-ра Володимира Кучерявого і тренера Володимира Портака 28 учасників гостювали в Торонто від 3 до 5 липня ц. р. В цьому часі гості з України розіграли два змагання в Торонто і одні на оселі УНО „Сокіл" в Гакстоні. Рівночасно з огляду на те, що гості з України в цьому спорті роблять перші кроки, влаштовано для них вишкільні програми, якими завідували і їх проводили досвідчені і фахові інструктори.

На закінчення наміченої Делеґатурою багатогранної програми на 1990 рік під проводом Ярослава Коваля і референта футболу при Делеґатурі Михайла Гарапина, 19 серпня ц. р. на оселі УНО „Сокіл" в Гакстоні відбувся футбольний турнір, в якому взяло участь чотири дружини: СТ „Україна" Торонто, Українська Молодеча Ліґа (юніори), СТ „Україна" Ошава і збірна Молодечої Ліґи (старша дружина) з Міссісаґа.

Незалежно від скромнішої участи як сподівалися, турнір пройшов здисципліновано і в спортовому дусі. У фіналі зустрілися СТ „Україна" Торонто з дружиною юніорів Молодечої Ліґи, в якому після гарної й цікавої гри вислід був 3:3. Згідно з правилом турніру, суддя зарядив серію карних стрілів, в яких перемогла СТ „Україна" вислідом — 4:3.

І врешті слід згадати про те, що 24 листопада в Торонто відбулася конференція Делеґатур — Захід ЗСА і Канадської, в якій взяв участь голова УСЦАК Мирон Стебельський. Згідно з порядком нарад наміченої конференції, було обговорено справи майбутньої діяльности цих Делеґатур і головно про підготову до внізду збірних УСЦАК в Україну, де візьмуть теж участь у святкуваннях 80-річчя СТ „Україна" Львів в червні 1991 року.

Олександер Скоцень

Відбулося засідання управи Делеґатури УСЦАК — Канада

Тут в Домі СТ „Україна" відбулося 24-го листопада пленарне засідання управи Делеґатури УСЦАК—Канада, в якому взяв участь голова УСЦАК Мирон Стебельський. Засідання відкрив і ними проводив голова Делеґатури Ярослав Коваль в присутності Володимира Кізими (другий заступник голови УСЦАК і репрезентант Делеґатури—Захід ЗСА). Мирон Дахнівський (Чикаґо), Олександер Скоцень, Маркіян Когут — члени Управи Делеґатури Канади, Михайло Гарапин (Молодеча Футбольна Ліґа), Ярослав Фенин (голова СТ „Україна"), Роман Колісник (секретар СТ „Україна"), Андрій Лупиняк (ланковий шахів СТ „Україна"), Володимир Закалужний, Володимир Борецький, Богдан Назарко (члени проводу СТ „Україна") і Ю. Оркусь (гість з України).

Згідно з порядком дня голова Делеґатури Я. Коваль прочитав звіт з дотеперішньої діяльности (основніші факти подані вище в дописі О. Скоценя). Після цього покликано до слова голову УСЦАК М. Стебельського, який поінформував присутніх про свою поїздку в Україну та ділові зустрічі з проводом Української Спортової Асоціяції та ФК „Карпати", під час яких узгіднено й підписано договір у справі дальшої співпраці УСЦАК з УСА і особливо щодо участи збірних УСЦАК у святкуваннях 80-річчя СТ „Україна" Львів, пересмником якого нині є ФК „Карпати". Поїздка запланована на 19 червня 1991 року і триватиме два тижні. В тому часі збірні УСЦАК: три дружини футболу, дві відбиванки, тенісова, плавацька і шахова відбудуть змагання у Львові, Тернополі, Івано-Франківську, Ужгороді, Дрогобичі, Самборі, Сокалі й інших містах.

Далі голова поінформував присутніх про те, що підбір збірних вже розпочався, їх провадять ланкові УСЦАК в тісному порозумінні з Управою Централі. Провідники окремих дружин вже затверджені, вони доберуть собі заступників, які мають бути зголошені до Управи УСЦАК. Усі змагуни збірних дружин самі покривають собі кошти подорожі. Удержання і транспортацію покриють господарі в Україні. Крім змагунів у поїздці візьмуть участь симпатики, як туристи.

Згідно з пляном управи з Канадської Делеґатури в цій поїздці візьмуть участь дві футбольні дружини (юнаки і „олдбої") та деякі відбиванкарі. Провідництво дружини юнаків погодився перейняти Михайло Гарапин. Провідника „олдбоїв" буде визначено невдовзі, на заступника зголосився М. Дахнівський. В дальшому ході засідання присутні ставили запити голові УСЦАК, на які діставали вичерпні відповіді. Голова СТ „Україна" у своєму запиті, між іншими, висловив застереження до згаданого головою покликання Станька з Торонто на заступника провідника чоловічої відбиванкової дружини. Побажання управи Делеґатури УСЦАК-Канада і СТ „Україна" Торонто є щоб усі анґажування змагунів і провідників проходили в порозумінні з Проводом Делеґатури. Голова УСЦАК пригадав присутнім, що підставою до вибору змагунів і провідників є українське походження, в першу чергу ті, що виступають в активних українських дружинах чи працюють в їх ланках. Далі узгіднено, що за всі справи поїздки Канадської групи УСЦАК відповідатимуть Я. Коваль і Я. Фенин. Організацію поїздки Канадської групи УСЦАК доручено подорожній групі Блюр Травел М. Когута і І. Курилова.

Після вичерпання порядку цього засідання голова Делеґатури Я. Коваль подякував учасникам за присутність і закрив ці успішні й ділові наради.

(Витяги з протоколу Р. Колісника)

В СУБОТУ Й НЕДІЛЮ, 8-го і 9-го грудня, в Сербії відбулись перші вільні багатопартійні вибори. Основною політичною силою під час виборів були все ж таки комуністи, які тримали владу до кінця, тобто до проголошення вільних виборів. Другою поважною політичною силою був Рух за відновy Сербії, найбільш популярна група, яку очолює Вук Драшковіч. У другому дні виборів були допущені в ролі спостерігачів представники Австрії, Швайцарії і Чехо-Словаччини. „Комуністи не знають, що це таке порядок і демократія, — заявив Драшковіч, — щоб втриматись при владі вони готові навіть до фальшування виборів".